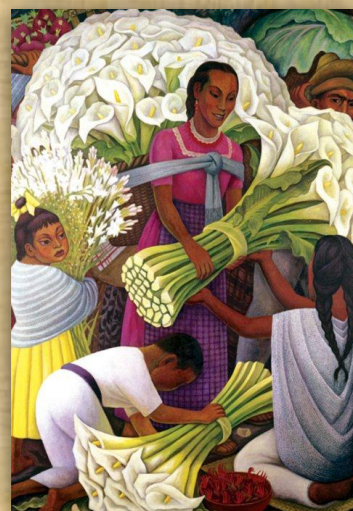

Khujjuttarā

byla laická (*upāsikā*) žačka (*sāvaka*) Buddhy, která nad ostatními laiky vynikla ve znalosti Buddhovy nauky.

Rozhodnutí v minulém životě

Před 100 tisíci eóny v době působení Buddhy *Padumuttary* budoucí *Khujjuttarā* navštívila klášter u města *Hamsāvatī*, aby si tu jako vždy poslechla Buddhovu rozpravu. Ten den Buddha přede všemi označil jednu ze svých laických žaček za nejpřednější v učenosti (tj. znalosti nauky). Budoucí *Khujjuttarā* zatoužila realizovat v budoucnosti stejné schopnosti a poté, co obdarovala Buddhu a mnichy, vyjádřila své přání. Buddha *Padumuttara* jí potvrdil, že v daleké budoucnosti bude její přání naplněno.

Khujjuttarā jako otrokyně

Po 100 tisíci eónech byla v době, kdy se narodil i budoucí Buddha Gotama, počata v lůně vychovatelky a otrokyně v rodině hospodáře *Ghosaky* ve městě *Kosambī*. Narodila se tedy jako otrokyně, navíc ošklivá a hrbatá. Byla však nadána výjimečnou inteligencí, která jí později umožnila zapamatovat si doslova Buddhovy rozpravy a předávat je ostatním. Její jméno se skládalo ze dvou slov – *Khujja* a *Uttarā*. *Khujja* znamenalo hrbatá a *Uttarā* bylo její osobní jméno, doslova byla tedy nazývána jako „Hrbatá *Uttarā*“.

Když se později překrásná *Ghosakova* adoptivní dcera *Sāmāvatī* provdala za krále *Udanu*, stala se *Khujjuttarā* jednou z otrokyň nové královny. Byl jí svěřen úkol, aby každé ráno pro královnu kupovala květiny u květináře *Sumany*¹ v hodnotě osmi mincí. *Khujjuttarā* však vždy koupila květiny za čtyři mince a zbytek peněz si nechávala pro sebe.

Skutky v minulých životech

Podle komentářů k pálijskému kánonu byly její vrozené dispozice zapříčiněny třemi skutky z minulých životů. V jednom ze svých minulých životů v době Buddhy *Kassapy* přinutila buddhistickou mnišku, aby pro ni vykonávala příležitostné práce a proto se vlivem tohoto negativního činu následujících 500 životů znovuzrodila jako otrokyně. Před příchodem současného Buddhy byla v jednom předchozím životě dámou na dvoře krále ve *Vārānasī*. Tehdy uviděla *paccekabuddhu*, který byl hrbatý. Poté z legrace před ostatními dvorními dámami napodobovala jeho chůzi hrbáče. Vlivem tohoto skutku se ve své současné existenci narodila hrbatá. V tehdejší životě jako dvorní dáma však vykonala i prospěšný čin. Když uviděla osm *paccekabuddhů*, jak nesou ve svých žebracích miskách jídlo, které bylo příliš horké, nabídla jim svých osm kovových náramků jako podnosy, aby si nepopálili ruce. Vlivem tohoto činu se pak narodila nadána nadprůměrnou inteligencí.

Realizace probuzení

Později se *Ghosaka* stal následovníkem Buddhy a spolu s dvěma dalšími význačnými laickými přívrženci pozval Buddhu i s mnichy do *Kosambī*. Buddha souhlasil a se svými mnichy v *Kosambī* strávil měsíc. V tuto dobu šla *Khujjuttarā* nakoupit pravidelnou zásobu květin pro královnin dvůr. Květinář *Sumana* se jí omluvil, že ji dnes nemůže obsloužit, jelikož je zaneprázdněn přípravou jídla pro Buddhu, kterého i s mnichy pozval na oběd. Vyzval ji, aby využila této příležitosti a pomohla mu, jelikož takový prospěšný čin jí může přinést osvobození. *Khujjuttarā* souhlasila a po příchodu Buddhy si se zanícením vyslechla jeho rozpravu. Na jejím konci realizovala první stupeň probuzení – vstup do proudu (*sotāpatti*). Tento duchovní vhled je natolik hluboký, že ten, kdo jej realizuje, již není schopen dopouštět se nejhrubších morálních přestupků jako je zabíjení, brání si toho, co nebylo darováno, lhaní, sexuálně nevhodného chování a požívání opojných látek. *Khujjuttarā* tedy již nebyla schopná podvádět svou paní a po vyslechnutí Buddhovy rozpravy koupila květiny v hodnotě osmi mincí.

Když královna uviděla, že *Khujjuttarā* přinesla dvojnásobné množství květin než obvykle, podivila se a zeptala se *Khujjuttary*, zda král nezvýšil denní dávku mincí určenou pro nákup květin. *Khujjuttarā*, nyní neschopná lhát, po pravdě odpověděla, že to je proto, že již nedokáže krást v důsledku své realizace *nibbāny* (tj. absolutní pravdy) po vyslechnutí Buddhovy rozpravy. *Sāmavātī* a její dvorní dámy (je uváděno, že jich bylo 500) byly natolik zasaženy vnitřní proměnou *Khujjuttary*, že jí ihned požádaly, aby se s nimi podělila o pochopení *nibbāny*. *Khujjuttarā* jim vysvětlila, že o pochopení pravdy se nelze dělit, je však možné, aby jim zopakovala Buddhovu rozpravu. *Sāmavātī* a dvorní dámy souhlasily. Jelikož *Khujjuttarā* kromě probuzení získala i tzv. čtyři analytické schopnosti, byla schopna rozpravu přednést takovým způsobem, že na jejím konci královny i její dvorní dámy realizovaly také první stupeň probuzení.

Khujjuttarā jako nejpřednější laická žáčka

Královna po tomto duchovním zážitku zbavila *Khujjuttaru* povinností otrokyně a spolu s dvorními dámami ji požádala, aby přijala roli jejich matky a učitelky, navštěvovala pravidelně Buddhu a přednášela jim rozpravy, které od Buddhy vyslechla. V důsledku pěstování *pāramit* v minulých životech byla *Khujjuttarā* schopná si přesně zapamatovat Buddhovy rozpravy a předat je ostatním stejným způsobem jako Buddha a to dokonce včetně modulace hlasu, akcentu a tónu. Tak mohla zprostředkovat královně *Sāmavātī* a dvorním dámám Buddhovo učení v nezměněné podobě. *Khujjuttarā* také královně poradila, jak by mohla na vlastní oči vidět Buddhu. Jelikož manžel *Sāmavātī* král *Udena* nebyl buddhista, bylo pro ni obtížné získat od něj svolení k návštěvě Buddhy. *Khujjuttarā* jí a dvorním dámám poradila, aby do palácové zdi, která sousedila s ulicí, vyvrtaly díry. Když pak Buddha procházel okolo při své pravidelné obchůzce za jídlem (*pindapāta*), mohly jej uvidět na vlastní oči.

Později byla z rozprav, které si *Khujjuttarā* zapamatovala a přednesla, sestavena sbírka *Itivuttaka*, která obsahuje 112 krátkých rozprav a je součástí *Khuddaka-nikāyi*, pálijského kánonu. Ať již to pravda je, či ne, *Itivuttaka* je jedinou sbírkou *pálijského* kánonu, v níž je každá sutta uvozena a ukončena větou: „To bylo

řečeno (*vuttam*) Panem..., tak (*itī*) jsem slyšela.“ *Itivuttaka v překladu znamená: „Tak-bylo-řečeno“* nebo „Řečené“. Jelikož *Khujjuttarā* byla laičkou, která znala z paměti nejvíce rozprav, prohlásil ji Buddha za nejpřednější mezi laickými následovnicemi v učenosti.

Byla také velice schopnou učitelkou, jelikož *Sāmavātī* a dvorní dámy, které vyučovala, realizovaly nejméně první stupeň probuzení. Toto také potvrdil Buddha v *Udena suttě*. V ní byl tázán na osud královny *Sāmāvatī* a jejích pěti set dvorních dam, které uhořely při požáru královnina paláce. Odpověděl, že vzhledem k tomu, že všechny realizovaly některý z prvních třech stupňů probuzení, jejich smrt nebyla bez ušlechtilých plodů. Navíc královna *Sāmāvatī* byla prohlášena jako nejpřednější laička ve schopnosti vyzařovat milující laskavost (*mettā*).

Dokonce přímo v rozpravě č. 17.24 ze *Samyutta-nikāyi*, pálijského kánonu nazvané „Jediná dcera,“ Buddha označuje *Khujjuttaru* jako vzor hodný následování. Buddha zde doporučuje svým laickým následovnicím, aby vybízely své jediné, drahé a milované dcery takto:

„Drahá, měla bys být jako Khujjuttarā, laická následovnice, a Velukandakiyā, Nandova matka – jelikož vzorem a měřítkem pro mé ženské žáčky, které jsou laickými následovnicemi, je Khujjuttarā, laická následovnice, a Velukandakiyā, Nandova matka.“

I když *Sāmāvatī* a její dvorní dámy uhořely, *Khujjuttarā* přežila, protože s nimi nesdílela jejich špatnou *kammu* vykonanou v minulosti. Zbytek života nejspíš strávila náboženskou činností, posloucháním a výkladem Buddhových rozprav.

Bh. Visuddhi

Zdroj: Bhaddanta Vicittasārābhivamsa: The Great Chronicle of Buddhas - Volume Six - Part Two
<http://cs.wikipedia.org/wiki/>